

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/133/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010953
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010953.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 12.05.2023, č. k. 10PP/30/2023-32, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21.09.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku a § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. B., trvale bytom A. D. E. F. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 15.06.2022 sp. zn. 18T/48/2020.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I. 32-34 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností okresný súd konštatoval, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich pracovných i mimopracovných úloh vrátane dodržiavania všetkých právnych noriem vzťahujúcich sa na výkon trestu preukázal polepšenie, preto táto podmienka podľa súdu splnená je. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že zjavné kriminálne sklony odsúdeného počas pobytu na slobode neumožňujú súdu dospieť k záveru, že od neho možno očakávať vedenie riadneho života. Odsúdený už bol v minulosti súdne trestaný, má 6 záznamov v registri trestov pre rôznorodú trestnú činnosť, štyrikrát bol odsúdený pre trestný čin krádeže, jedenkrát pre trestný čin vydierania, aktuálne si odpykáva trest uložený mu pre zločin ublíženia na zdraví v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva. Odsúdený má opakovane sklony k páchaniu trestnej činnosti a ani predchádzajúce odsúdenia nepôsobili na odsúdeného dostatočne výchovne a preventívne tak, aby odsúdeného odradili od páchania ďalšej trestnej činnosti. Rovnako je tiež podstatnou skutočnosťou jeho slabé sociálne zázemie (je nevyučенý, pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody bol nezamestnaný, počas výkonu trestu neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz či iné formy vzdelávania). Odsúdený tak počas výkonu trestu odňatia slobody neprejavil žiadnu aktivitu smerujúcu k tomu, aby zvýšil svoje šance sa po výkone trestu odňatia slobody zamestnať a získať tak legálny zdroj príjmov.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č. I. 29 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu bližšie písomne odôvodnil osobitným písomným podaním (č. I. 30).

V písomne podanej sťažnosti odsúdený zastával názor (skrátene), že jeho žiadosť o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody bola zamietnutá nezákonne a nedôvodne. K tomu uviedol, že nie je viacnásobný recidivista, tak ako poukazuje okresný súd, vo výkone trestu je po prvý krát a tento výkon trestu je pre neho dostatočný na to, aby si uvedomil, že páchať trestnú činnosť sa nevypláca, pretože jeho odsúdením najviac trpí jeho rodina a manželka, ktorá je onkologický pacient. Ďalej uviedol, že počas svojho výkonu trestu sa správval na požadovanej úrovni, aby preukázal spoločnosti, že má záujem a že sa polepšil. Prehlásil, že po jeho prípadnom prepustení chce viesť riadny a usporiadaný život, hlavne sa chce postarať o svoju rodinu. V závere žiadal krajský súd, aby ho podmiennečne prepustil, aby dostal šancu preukázať, že je schopný viesť riadny a usporiadaný život.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, je nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiacie o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie, teda vykonal pomernú časť uloženého trestu.

Avšak na rozdiel od prvostupňového súdu je krajský súd toho názoru, že odsúdený nespĺnil aj prvú materiálnu podmienku. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, neboli vyhodnotené správne. Totiž pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu. Totiž pri posúdení prvej materiálnej podmienky nejde len o dodržiavanie pracovných povinností odsúdeným vo výkone trestu, ale o celkové jeho pôsobenie a správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré je v prípade odsúdeného pasívne a nevyplýva z neho snaha o polepšenie alebo prejavenie zmeny v jeho spôsobe života. Pozornosti súdu neuniklo to, že síce správanie odsúdeného je aktuálne na primeranej úrovni, nebolo tomu tak vždy, pretože v pedagogickej dokumentácii má evidované viaceré negatívne poznatky (odsúdený prechovával nepovolené veci v cele, vzájomné fyzické napadnutie medzi obvinenými, vykrikoval na iných obvinených počas vychádzky). Navyše v súčasnosti je odsúdenému venovaný individuálny prístup s vedením k zodpovednosti, sebakontrola, sebadisciplína, k rešpektovaniu interných a spoločenských noriem a zvyšovaniu morálneho a právneho vedomia, čo súd nepresvedčilo, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. Počas výkonu trestu bol odsúdený síce 1-krát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu

(menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave. Plnenie si základných povinností, najmä tých pracovných vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, okresný súd správne a v súlade so zákonom skonštatoval nesplnenie druhej materiálnej podmienky, pretože hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v súčasnosti nevykazuje nedostatky, nemožno opomenúť skutočnosť, že napriek skúsenostiam s opakovanými podmiennečnými odsúdeniami, odsúdený opätovne porušil záujmy chránené Trestným zákonom. V neprospech odsúdeného v prvom rade svedčí šesť záznamov v registri trestov, z ktorého tiež rezultuje, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody podmiennečné, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmiennečným odsúdením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne protiprávnej trestnej činnosti, za ktorú mu bol uložený nepodmiennečný trest. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca forma trestu (podmiennečný trest odňatia slobody) odsúdeného neodradila od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám.

V zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona krajský súd tiež prihliadol aj na povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený si aktuálne vykonáva trest odňatia slobody za spáchanie zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený nepodmiennečný trest odňatia slobody v trvaní 4 rokov a 5 mesiacov, pričom tohto skutku sa dopustil tým, že poškodenému úmyselne spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a zároveň sa dopustil fyzicky na mieste verejnosti prístupnom výtržnosti tým, že napadol poškodeného. Predmetné odsúdenie predstavuje šiesty záznam v registri trestov, pričom za spáchanie násilnej trestnej činnosti (trestného činu vydierania) bol právoplatne odsúdený aj v roku 2018, z čoho vyplýva, že odsúdený sa trestnej činnosti obdobného charakteru dopúšťal opakovane.

Z predchádzajúceho života odsúdeného teda možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti, nateraz prevyšujú nad ochotou žiť riadny a slušný život, keď možno konštatovať, že doposiaľ uložené podmiennečné tresty sa u neho evidentne minuli účinkom a nevzal si z nich žiadne ponaučenie, keďže s odstupom času doposiaľ vždy pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti, dokonca aj obdobnej násilnej. Nanajvýš krajský súd v tejto súvislosti u odsúdeného poukazuje na menej priaznivú resocializačnú prognózu na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti, ktorá taktiež nesvedčí v prospech novej prognózy, že odsúdený povedie na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti ich osobnostné narušenie poskytuje iba veľmi slabé záruky, že by sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustili.

Rovnako je potrebné prihliadnuť aj na zaradenie odsúdeného v ústave na výkon trestu, pričom aj keď bol odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, v súčasnosti si trest odňatia slobody vykonáva v diferenciálnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

Poukazujúc na sťažnostné námietky odsúdeného má krajský súd za potrebné uviesť, že oceňuje aktuálne správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a rovnako aj jeho záujem viesť na slobode riadny život, avšak ani aktuálne pozitívne správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody pre súd nerozptýlilo pochybnosti o tom, či od odsúdeného možno očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti. V danom smere krajský súd pripomína, že je pravdou, že každá osoba si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chýb, ktorých sa dopustila v minulosti a na preukázanie, že jej zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. Avšak odsúdený A. B. dostal zo strany spoločnosti, resp. súdu možnosť preukázať, že poskytnuté šance na vedenie riadneho života v podobe podmiennečného odsúdenia na jeho nápravu postačujú. Žiaľ, nestalo sa a odsúdený sa opätovne dostal do rozporu so zákonom, čo nasvedčuje tomu, že na nápravu odsúdeného a uvedomenie si negatívnych dôsledkov jeho konania zjavne nemal vplyv žiadny z uložených trestov. Sťažnostný súd teda nemá v osobe odsúdeného záruku, že sa opätovne nedopustí protiprávneho konania a bude na slobode viesť riadny život. Zároveň posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Podmiennečné prepustenie má mať na odsúdeného výchovný vplyv a to nielen ten, že iba v skúšobnej dobe po

podmienečnom prepustení bude odsúdený viesť riadny život, ale predovšetkým ten, že odsúdenému je daná šanca na riadny život s tým, že sa už trestnej činnosti viac nedopustí, nakoľko rozhodnutím o podmienečnom prepustení súd prezumuje, že výkon trestu odňatia slobody splnil vo vzťahu k osobe odsúdeného svoj účel.

Pokiaľ odsúdený v odôvodnení sťažnosti poukázal na to, že je vo výkone trestu po prvý krát a správa sa tam dobre, krajský súd opakuje, že táto okolnosť nie je v rámci rozhodovania o podmienečnom prepustení určujúca, lebo žiaden odsúdený, teda ani ten, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody po prvý krát, nemá na podmienečné prepustenie „právny“ nárok. Ku každej žiadosti o podmienečné prepustenie súdy pristupujú individuálne, reflektujúc špecifiká toho ktorého prípadu.

Záverom krajský súd dodáva, že záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života (nepriaznivá resocializačná prognóza odsúdeného, stredné riziko recidívy trestnej činnosti, priemerné správanie sa odsúdeného vo výkone trestu, charakter a povaha spáchanej trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený ako i kriminálna minulosť odsúdeného), teda ani podľa názoru krajského súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania, t.j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. V jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti. Osoba odsúdeného, ako recidivujúceho páchatela, nevytvára predpoklady na úvahu, že v prípade podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody povedie riadny život. Odsúdený bol navyše uznaný za vinného zo spáchania závažnejšieho trestného činu (zločinu ublíženia na zdraví), preto aj skúmanie všetkých relevantných skutočností na účely posúdenia materiálnych podmienok musí byť prísnejšie, a preto je aj podľa názoru krajského súdu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.